

8. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) / Г. М. Падалка – К. : Освіта України, 2008. – 274 с.

9. Программы педагогических институтов. Основной музыкальный инструмент (фортепиано) для специальности 03.05.00 «Музыка» / [сост. Г. Н. Падалка, Н. И. Плешкова]. – К. : РУМК, 1991. – 28 с.

О. Марушак,
здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського,
наук. керівник – канд. пед. наук, ст. викладач О.А.Шикирінська

РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ПРОЦЕСІ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Постановка проблеми. Розвиток національної системи освіти України вимагає вдосконалення існуючих форм і методів виховного впливу на особистість дитини дошкільного віку. Україна нині перебуває на шляху становлення, тому відповідно і потребує креативних особистостей, освічених громадян, здатних творчо підходити до заданої справи та вирішення будь-яких проблем. У Концепції національного та художньо-естетичного виховання учнів, Національній програмі «Діти України» визначено, що відродження суспільства України, його розвиток значною мірою залежить від творчості та активності його членів, їх ініціативи, тих умов, які створюються для розвитку творчого потенціалу кожної особистості [1].

Актуальним є уточнення місця і ролі мистецтва у вихованні та з'ясування принципів організації процесу розвитку творчої особистості дитини дошкільного віку засобами образотворчої діяльності. Образотворча діяльність є необхідним елементом навколишнього середовища та активним виховним чинником, а образотворча діяльність постає однією з провідних форм діяльності дитини в певному віці. Важливим результатом оволодіння дитиною мистецькою діяльністю є усвідомлення себе активним суб'єктом творчості, сформоване емоційно-ціннісне ставлення до рукотворного світу.

Аналіз попередніх досліджень. Загально-теоретичні проблеми творчого розвитку людини та його естетичної складової висвітлюються в працях Б.Ананьєва, О.Бондаренко, Л.Виготського, І.Зязюна, М.Кагана, Л.Левчук, О.Леонтьєва, С.Рубінштейна, В.Сластьоніна та ін. Психологічні основи розвитку особистості, її творчих здібностей досліджували Л.Божович, Л.Виготський, П.Гальперін, В.Давидов, Д.Ельконін, Г.Костюк, О.Леонтьєв, Н.Тализіна, С.Рубінштейн та ін.; педагогічний аспект зазначеної проблеми висвітлено у працях Л.Аристової, В.Андрєєва, І.Лернера, В.Паламарчука, О.Савченко, М.Скаткіна, Т.Шамової, Г.Щукіна та ін.

Необхідність вдосконалення естетичного виховання засобами образотворчої діяльності обґрунтовують С.Алексюк, С.Артемова, С.Євтух, Б.Кобзар, О.Кононко, М.Лазарєв, В.Лозова, В.Мазепатаін., в роботах яких

окреслено коло проблем, які стосуються значення і функцій образотворчої діяльності у формуванні творчої особистості людини. Питання формування й розвитку інтересу дошкільників дообразотворчої діяльності піднімалися в роботах Г.Григор'євої, Т.Козакової, Н.Сакуліної, Г.Сухорукової, Л.Янцур. Дослідниками сформульовано основні умови розвитку творчої особистості дитини, виявлено специфіку впливу різних засобів естетичного виховання на розвиток творчих здібностей дошкільників, визначено особливості прояву творчих здібностей дітей молодшого шкільного віку у різних видах діяльності.

Мета статті: розкрити аспекти розвитку творчої особистості дитини дошкільного віку у процесі образотворчої діяльності.

Виклад основного матеріалу. Творчість – це розумова й практична діяльність, результатом якої є створення оригінальних, неповторних цінностей, виявлення нових фактів, властивостей, закономірностей, а також методів дослідження і перетворення матеріального світу або духовної культури [3, с. 216]. Креативність дітей старшого дошкільного віку визначається рівнем розвитку естетичного сприймання об'єктів та явищ, умінням працювати з різними матеріалами, використовувати різні техніки, добирати відповідні засоби реалізації задуму, виявляти творчу уяву, естетичну чутливість, емоційно-ціннісне ставлення до навколишнього світу. Одним з найважливіших факторів становлення творчої особистості дітей дошкільного віку є створення умов, що сприяють розвитку креативності дітей, зокрема у процесі образотворчої діяльності.

У програмі розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» розкрито основні напрями розвивального впливу дорослих, що є визначальними для розвитку природних задатків і здібностей дітей до різних видів художньої діяльності (образотворчої, музичної, театральної), естетичного ставлення до дійсності, формування художніх умінь і навичок, сприяння самовираженню у художній творчості [4, с. 7]. Завдання педагога – спираючись на схильність дітей до наслідування, прищеплювати їм навички й уміння, без яких неможлива творча діяльність, виховувати у них самостійність, активність у застосуванні цих знань і вмінь, формувати критичне мислення, цілеспрямованість.

Інтерес дошкільників до образотворчої діяльності характеризується предметною спрямованістю, дієвістю, широтою, глибиною й стійкістю, а також такими *особливостями*: емоційністю, прагненням спілкуватися з мистецтвом, але значною непостійністю; бажанням поділитися враженнями, але відсутністю знань, слабко вираженим умінням висловлюватися й обґрунтувати свою думку; прагненням до художньої діяльності, але недостатнім розвитком інтелектуальних, дослідницьких і образотворчих умінь [6, с. 184].

Показниками розвитку інтересу дошкільників до образотворчої діяльності вважаються:

- бажання займатися образотворчою діяльністю на заняттях, у вільний час, у сім'ї;
- питання пізнавального характеру, пов'язані з темою;

- інтерес до різних матеріалів, прагнення оволодіти ними, дізнатися про їх виразні можливості;
- прагнення довести розпочату роботу до кінця;
- бажання отримати оцінку своєї роботи дорослими;
- інтерес до роботи інших дітей;
- активність при аналізі дитячих робіт [6, с. 215].

Нині актуальною є увага до проблем диференційованого та індивідуального підходів у навчанні дітей дошкільного віку. Із застосуванням орієнтації в освітньому процесі на індивідуальність дитини, вихователям необхідно використовувати індивідуальний та диференційований підходи як засоби реалізації особистісно-орієнтованої моделі дошкільної освіти. Індивідуальний підхід є запорукою ефективності педагогічного процесу, який базується на тому, що будь-який освітній вплив здійснюється через призму індивідуальних особливостей кожної дитини [2].

Реалізація індивідуального підходу полягає у ставленні до дитини як до своєїрідної, неповторної особистості, урахуваючи множинність і різноманітність характеристик кожної конкретної дитини (статевих відмінностей, темпераменту, характеру, здібностей), усвідомлюючи, що кожна дитина не краща й не гірша за іншу, а діти просто різні. Для здійснення індивідуально-диференційованого підходу важливо диференціювати мету залежно від рівня сформованості образотворчих уявлень у дітей. Відповідно до поставленої мети добирають зміст навчальних завдань, матеріал, методи навчання, форми навчальної діяльності дошкільників.

Здійснювати індивідуально-диференційований підхід неможливо без вивчення індивідуальних особливостей дитини та врахування їх у навчанні. Індивідуальні відмінності у дітей проявляються в тому, як вони освоюють передачу кольору предметів і явищ, їх форм, конструкцій тощо. Чутливість дітей до кольору проявляється в тім, які почуття хвилювання та задоволення викликають яскраві кольори, чому малюки віддають перевагу улюбленим квітам і малюють фарбами. Застосування диференційованого підходу сприяє ефективності роботи з творчого розвитку дітей на різних етапах: дає змогу виявити здібності дитини для подальшого їхнього розвитку, а також уможливує процес образотворчої діяльності у відповідності до інтересів і вподобань дитини.

Педагогічне керівництво процесом розвитку творчої особистості дитини дошкільного віку має бути спрямоване на розвиток здатності до глибоко індивідуального, особистісно-ціннісного сприймання образного світу художніх творів, до дивергентного мислення як такого, що розширює можливості людського інтелекту і, в результаті, на формування власного духовно-інтелектуального світу кожного дитини, становлення її неповторної творчої особистості.

Для успішного здійснення цього завдання слід розвивати властивості психіки дітей, без яких неможливе повноцінне художнє сприймання: уяву, вразливість, рефлексію, увагу, емоційність та ін. Розвиток творчої особистості

дитини дошкільного віку, спонукання її до самостійної естетичної діяльності реалізовуватиметься у багатьох *напрямах*: власній художній творчості, складанні творів на теми образотворчого мистецтва, відвідуванні музеїв та художніх виставок, здійсненні екскурсій, читанні літератури про мистецтво, проведенні бесід, обговорень, творчих вечорів, зустрічей з художниками тощо [5].

Висновки. Отже, формування творчої особистості – одне з важливих завдань педагогічної теорії та практики на сучасному етапі розвитку, а саме завдання, які спрямовані на створення умов розвитку творчої особистості дитини дошкільного віку у процесі образотворчої діяльності. Саме вони допомагають розкритися дитині в повній мірі, створювати щось нове, незвичайне, що дає змогу засвоїти нові знання про світ або почуття, сформулювати нове ставлення до дійсності.

Література

1. Авер'янова Н. Національне виховання в контексті глобалізації / Н.Авер'янова // Вісник Київського нац. ун-ту імені Тараса Шевченка. Сер.: Українознавство. – Вип. 11. – К., 2007. – С. 53–56.
2. Біла І.М. Психологія дитячої творчості / І.М. Біла – Київ: Фелікс, 2014. – 120 с.
3. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С.У.Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
4. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку "Впевнений старт". – Тернопіль: Мандрівець, 2012. – С. 7.
5. Серенко Л.Б. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку / Л.Б.Серенко // Обдарована дитина. – 2007. – №6. – С.36-39.
6. Сухорукова Г. В. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі: підручник / Г.В.Сухорукова, О.О.Дронова, Н.М.Голота, Л.А.Янцур; за ред. Г.В.Сухорукової. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 3

**А.М. Москалюк,
асистент кафедри мистецьких дисциплін
дошкільної та початкової освіти
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського**

РОЛЬ МИСТЕЦТВА У ФОРМУВАННІ ІННОВАЦІЙНОГО СВІТОБАЧЕННЯ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Постановка проблеми. Джерела розвитку школи знаходяться в творчості вчителів, в їх інноваційній діяльності, яка знайшла відображення в створенні шкіл нового типу, розробці та введенні елементів нового змісту освіти, нових освітніх технологій, у зміцненні зв'язків школи з наукою, зверненні до світового педагогічного досвіду. Учитель є головною дійовою особою будь-яких перетворень у системі освіти, що вимагає підготовки освічених,